

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Dominica XXII. Post Trinitatem. Simile est regnum cœlorum homini Regi,
qui voluit rationem ponere cum seruis suis. Matt. 18.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

PARS VII.

Defebrium varietate.

Febris cum reliquit. Hæc medicis vāria
est. 1. Quotidiana. Isa. Similis gulæ hæc.
Isa. 56. Venite, sumamus vinum, & impleamur
ebrietate, & erit sicut hodie, sic & cras: & mul-
to amplius. Sic epulo Luc. 6. Epulabatur quo-
tidie splendide. 2. Similia febri huic pecca-
ta venialia. Hæc S. Augustinus lib. 50. Homi-
liarum, assimilat arenæ, & guttis aquæ;
quod inde anima sterile scat. Guttæ mul-
ta flumen, arenæ montem faciunt: ita
peccata venialia multa non paruam cul-
pam, & peccatum aggerunt, disponuntque
ad mortale.

3. Est & febris erratica, cuius nullum
certum paroxysandi tēpus. Hæc inuidia
similis: quæ effervescit, quandocumque
laudes cuiusquam audit: Nimirum, Non
potest videre lucernam Domini, 1. Reg. 3. an-
tequam extinguitur.

Inuidia inuidia comburitur intus, &
extra.

3. Est tertiana. Quæ frigus & æstum sequuntur
alternat. Huic acedia similis, quæ proponit
hodie vitam meliorem; cras remittit.
Frigidum continet, & calidum. In ea san-
guis deliciarum est minuendus.

4. Est Continua: Sic est avaritia, quæ
semper vrit. Cetera peccata dant indu-
cias, hoc nullas: Adimit cibū, somnum,
requiem: tria vitae necessaria. Semperque
fit avarus, & eget. 1. Eccles. 14. Non satia-
bitur pane, & in tristitia erit super mensam
suam. 2. Eccles. 2. Cum tū dies eius pleni sunt
laboribus, & arumnis. Ierem. 19. Præ sollicitu-
dine quiescere non poterunt. 3. Eccl. 9. Saturi-
tas diuitium non fit ipsum dormire.

5. Quartana: Superbiæ similis, curatu
difficilis, & pertinaciter inhærens animæ
& corpori. Mortui sunt hac febri Aman,
Nabuchodon. &c. periere & Angeli.

5. Hectica, medullis & ossibus hærens,

& exungens humidum radicale. Ita Lu-
xuria. 1. Iob. 13. Ignis est usque ad consumma-
tionem deuorans: & omnia eradicans gemina.
2. Est ignis Sodomæ. 3. Ambros. in cap. 4.
Luc. ait: Febre flagrantior est libido.

4. Hac cruciabatur David orans Ps. 6.
Miserere mei, quia infirmus sum, sana animam
meam, quia peccavi tibi.

Perora ἀνηπισθαλικῶς

DOMINICA XXII. POST TRI-
NITATEM.

*Simile est regnum cœlorum homini
Regi, qui voluit rationem po-
nere cum seruis suis.*

Matt. 18.

Sedit, Apoc. 20. Antiquus dierum, ad ra-
tiones, & aperti sunt libri. Et contremuit
cœlum & terra à maiestate vultus eius. Ita ho-
die Rex posuit rationes cum seruis suis, & ob-
latus unus factus est terror omnibus.

Nos

- I. De Misericordia, & Iustitia Dei.
- II. Quæcausa parabolæ Christi & quod
regnum.
- III. Quævis exempli, & quod ius Regis.
- IV. De ratione cum seruis posita.
- V. De seruo debitore: & debito.
- VI. De seruo nequam facto.
- VII. Benigne faciendum egentibus.

PARS I.

De Misericordia, & Iustitia Dei.

I. Dicit Philosophia, orbem polis su-
stineri duobus immobilibus, Ar-
cticō, & Antarcticō. Ita Theologia; Diu-
nitatem consistere in Miseric. & Iustitia.
1. Psal. 24. Omnes via tua misericordia, &
veritas. 2. Idem. Attributa Dei perscrutans,
eadem præcipue miratus ait, Ps. 11. Misericordiam, & iudicium cantabo tibi.

Hac utraque regit omnia. 1. Cuius si-
gnum tu regis omnia.

gnum Angelus, qui Apoc. 20. posuit pedem Dexterum super mare: Sinistrum super terram. Comunis Patrum tenet: notari IESVM cum Misericordia, & Iustitia sua. Hinc Ipsa Matt. vlt. Data est mihi omnis potestas in caelo, & in terra.

Sua uite.

2. Inter Sponsi dotes sponsa duas celebra Cant. 1. Meliora sunt ubera tua vino. Et Cant. 4. Duo ubera tua, sicut duo hinnuli capreae gemelli, qui pascuntur in lilijs. Ea sunt Misericordia & Iustitia; quibus nos pacit Deus. Propterea. 5. Ubere eius inebriat te. Isa. 66. Ad ubera portabimini. Et Ps. 21. In misericordia uberi: Metalepis est, pro In ubere misericordie. 3. Haec duo, sunt Exod. 25. duo illa in Arca; Manna & Gladius.

Et fortiter.

4. Ezechieli, cap. 1. Cherub ad flumen Chobar visus cum facie leonina, & humana; Deum notat Misericordem & Iustum. Psalm. 111. Misericors, & miserator, & Iustus Dominus. 5. Item Apocal. 1. Visus Angelus cum anticipi gladio in ore, & stellis in manu. At in hieroglyphicis signum clementiae, stella est: Iustitiae, gladius. Haec duæ Cynosuræ sunt cœli, terræ, maris.

Imitanda sunt superioribus.

II. 1. Regum Aegypti scepterum in imo præferebat caput Hippopotami, saeux feræ in summo Ciconiæ, auum placidissimæ, caput. Symbolum est, in regendo Regem imitari Deum oportere; ut superexaltet Misericordia iudicium. Regum Gallie nonnullorum fuit symbolum: Pietate & iustitia: Conforme præsenti proposito.

Pariunt a morem, & timorem.

2. Vidi Daniel, cap. 10. virum, cuius facies, sicut facies fulgoris, & oculi, ut lampas ardens: & brachia, quasi species eris candentis: His horribilem ad terrendum; At istis mitem, ad alliciendum, cum vestelinea, Fidei & Zona aurea, Charitatis; quæ est vinculum perfectionis.

Sunt manus Dei.

3. Ad thronum Salomonis erant, 3 Reg. 10. Dua manus hinc atque inde tenentes sedile. De illa iustitiae manu Job. 19. miseremini

mei vos &c. quia manus Domini tetigit me. De hac misericordia, Ps. 144. Aperi tu manum tuam, & imples omne animal benedictione. De vtraque, Psal. 101. Opera manuum tuarum sunt cœli.

4. Ferunt Physici: Elephanto cor esse Corque minum: unum furoris; alterum clemenciarum, Psal. 114. Misericors Dominus, & Iustus, & Deus noster miseretur.

5. Patet hic: Debenti 1000. talentorū imperat iustum solutionem Dominus, venditis etiam omnibus: Roganti remittit omne debitum: Non remittenti vicefissim reuocat remissum, aggeritq; pœnam geminanti culpam contra Regem prius, iam contraproximum admissam.

PARS II.

Quæ causæ parabolæ Christi. Et quod Regnum?

I. C

Curvis Christus amat ut iparabolis. 1. Quod parabolis Palæstinæ familiare id esset: 2. Et ut hominum stupori se accommodaret: ne ab rerum altitudine, & captus sui angustia se quisquam excusat. 3. Ut impletret prædictam suam benignitatem: Osea 3. Obra. 11. Ego, quasi nutritius Ephraim, portabam dñs & eos in brachiis meis, per doctrinam captui natu. accommodatum.

Vere per omnia similis nobis factus, absq; peccato: similis in docendi modo, & loquendi idiomate. 1. Designabat id in eo sponsa, Can. 1. Muranulas aureas faciemus tibi. LXX. habet, Similitudines, auribus animalium aptas: faciemus; quia ex vulgaris sermone nostro repeteres eas: Et vere aureas; quod ornent & ditent animas.

2. Gemmæ auro includi assolent, ornata natui maiori acquirendo: At sermo Dei suam. Ps. 18. desiderabilis super aurum, & lapidem pretiosum multum. Attamen parabolæ inclusus est: Quia quasi in vagina gladius est Eph. 4. Assumite gladium Christi, quod est Verbum Dei. Quod si Rex strictum manu vibrat.

vibraret ensem, dum qua iret: sane obuij fugerent; potentiam, licentiam meuentes, & iram. Itaque vagina conditum gerit. Ita Dominus Verbigladium in parabola. Ut hic.

Ecclesia militans & iusta. II. Regnum celorum, Ecclesia est. Huius prouincia duplex. Triumphans: quæ in celis: & Militans: cui vix villa pura, certaque iucunditas est. 1. Vt 2. Reg. 6. Iudeis Arcam ab Philisteis recuperatā referentibus Ierosolymam, gaudium ingens erat: at Ozæ interiu interruptum, ac corruptum. 2. Bene igitur Achab Regi Benedicti, cingenti ipsum exercitu, in quo XXX. Reges, dixit 3. Reg. 20. Neglorietur accinctus eque, ut discinctus; quasi dicat. Antecepit bellis alea, & exitus incertus: Ita & Militantis Ecclesia. Ne igitur triumphū canat ante victoriam.

Ad arma nos hæc euocat. Ad nos Paulus extimulat; sicut Achab Iosaphatum Rex Regē, 3. Reg. 22. Vocat & Iesus. Quippe Isa. 40. *Iste est quem mittes pater æternus in sagittam electam, & gladium acutum:* Misit ex Triumphantem ad Militantem similem illi regno celorum: ut umbra luci est; utque parabola veritati similis.

P A R S III.

Quævis Exempli: & quod ius Regis.

Exempla docent, & visa monunt. 1. Simile regnum celorum. Parabolæ partes duæ. Prior docet, ut omnes agnoscamus, nos peccatores esse. Altera; peccatoribus ignoscendum. Sed quia rari se agnoscunt ipsi: in figuris nos ipsos nobis exhibet Deus. 1. Præmiasius pector nobilis, ut Prometheus distentum & distortum in rupe, ad viuum exprimeret, seruos conductos, crucifixos funibus distendebat, neruis, musculisque perspiciendis. 2. Lacedemonii, refert Plut. seruosinebriabant; ut filii eorum visu ipso vitium detestarentur. Ita Iesus debitorem nobis proponit: ex quo de nobis astimemus.

3. Vel ipse David, in cæteris lyncœus; at talpa in animæ rebus; hoc conqueritur. Psalm. 37. *Dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum non est mecum.* Se enim inspicere neglexerat. Nathan ideo prophetes, quo oculos ei aperiret; parabola vtritur. Qua audita Rex, alium iudicans, se condemnat ipsum 2. Reg. 12. Ita hic Dominus; nostro bono. Ergo exemplo disce sapientiam.

11. Homini Regi: Christo: in cuius fœmo— *Rex Christi* re scriptum, Apoc. 19. Rex Regum, & Dominus dominantium. Huius serui sunt Angelii, iure Creationis: & duplici, homines; Creationis, & Redemtionis: Quo ei parendum diligentius. Parendum & Regibus terræ est.

Regis est, subditis æquitatem administrare. 1. Philippus Macedo, ab foemina fieri iustitiae rogatus, libiū reddi, excusauit occupatio- sit. nalem aliam in præsens. Cui illa: *Nec te Regem habeo, quem iustitia vindicem habere nequeo.* 2. Certe ex opilione Rex orabat, Ps. 71. *Deus, iudicium tuum Regi da;* & iustitiam tuam filio Regis Salomonis. Dei iustitiam orat; quia hæc misericors, & maiora ignoscit. Non hominum; quia hisæci, & minora morte mulcent. David morti addicxit raptorem ouiculæ; Deus ei homicidæ condonat. 2. Reg. 12. Ita Rex hic in seruum; & seruus in conferuum fecus.

*Rex, minister Iustitiae, hic Homo dicitur: Sed in pri-
Quod misericordia esse memorem o- miseri-
porteat iudicem. Nam sine hac, Iustitia cordie.
summa saepè iniuria est. Cui potestas, ei sic
& humanitas. Sim'; illa fit crudelitas. 1.
Memineritis ergo Prælati; Etsi Psalm. 81.
Dixi estis, & filii Excelsi omnes: Veruntamen,
Vos autem sicut homines moriemini, quasi dicat; ut dixi, ius vitæ & mortis habetis; sed
acepistis; ideoque & ipsi iudicandi. 2.
Socrates nuncianti; *Senatus te morti addi-
xit, ait;* Et illos olim Natura, quasi dicat.
Sui immemores quia sunt; tam inique*

L1 iudi-

iudicant: quasi & ijsi non forent iudi-
candi.

PARS. IV.

De ratione cum serui posita.

*Iudicabunt
zur omnes.
et omnia.*

I. **V**oluit rationem penete cum serui. Cum quibus? De quib? Omnes uos, 1. Cor. 5. manifestari oportet ante tribunal Christi: Ut referat ratus qui que propria corporis peccatum fecit, sive bonum sive malum Nam Eccles. 12. Chista, que fuisse adducere Deus in indicium pro omnem errato: sive bonum fuerit, sive malum.

Etsi iusti. Etiam iustissimus quisque app. rebit: nam quid Job queritur? cap. 17. Non peccauit: & in amaritudine moratur oculus meus.

Ei occulta. At quid nosti, nō peccasse te? 1. Rom. 2. Iudicabit Deus occulta hominum. 2. Ideo David, Psalm. 18. Ab occulta meis mundame: & ab alienis parce seruo tuo. Non est Deus, sicut homo; qui nota iudicat: nam occulta etiam Deus. 3. Hinc per Nathan denunciat Dauidi, 2. Reg. 17. Tu fecisti abscondire: Ego autem faciam verbum i studiū conspectu omnis Israēl: & in conspectu solis. 4. Ne id porro sibi eueneriat, sic orat. Psalm. 50. Tibi soli peccavi, & malum coram te feci: quasi dicat. Non dedi scandalum publicum.

*Rationes
mundi.* II. Rex ipse ad rationes sedet: non Vicarium submittit. Ita Assuerus, Esth. 6. Annales sibi afferri iussit, que illo presente cum leguntur, reperit: quod alius reticuissest. Oculus Regis, solus quadrat iustitiae Legis. Deinde, Cum seruis. Cur non cum Dominis, Quæstoribus? &c. Ingenium ostendit mundi: in quo

1. Dat veniam coruis: vexat censura columbas.
2. Ita Saul. 1. Reg. bruta Amalecitarum occidit, Regem dimittit impunem, 3. Dauid Amalecitas latrones publicos dimittit; persequitur latrunculos, 1. Reg. 30.
4. Anacharsis Scytha Philosophus leges aranearum telis similes aiebat, quæ musicas retinent, fucos & vespas nil mo-

raatur: Ita, ait, scribus parcitur, non furunculis.

Dei tamen serui sunt Reges quoque: Ut David Psalm. 50. Ab alienis parce serui tue. Idem Ego sum seruus tuus, & filius ancillae. Omnes rationem reddere oportet, num sint veiles Domino, & quantum. Nam hoc sine se: nus assumitur. Cuius gratia præscii in domum seruis introducet super caput effundebant fructus & legumina: ut meminerint se Dominis quædam esse cornucopias oportere. Talis fuit Labano Iacob: Gen. 30. Joseph Putiphari: Gen. 39.

PARS. V.

Deseruo debitore, & debito.

*Debitum
variiat
nantes pa
omni a
fus.*

I. **O**blatus est ei unus. Unus? An non omnes debitores sumus? Certe psalm. 13. Omnes declinauerunt, & simul utilites facti sunt: non est qui faciat bonum, non est usque ad unum. In Grammatica dæmonis declinauerunt. 1. Alii in Nominativo, mancipia famæ ac nominis: Psalm. 48. Vocauerunt nomina sua in terris suis.

2. Alii in Genitivo; ut vel generent illegitime, vel genitos locupletent ac euexant. Similis Zebediadi. Matth. 20. 3. Alii in Dativio, per largitiones & corruptiones: Similes Amano, Esth. 3. qui pro ferali in necem Iudeorum edicto, sic spondebat: Decerne, ut pereant; & 10000. talentorum appendam exarijs. Sic Judithæ spondet Holofernes, ut ea potiatur. Judith. 11. In domo Nabuchodonosor magna eris; & nomen tuum nominabitur in vniuersitate.

4. Alii in Accusativo: Ut detractores, similes duobus senibus Dan. 13. Susanna accusantibus adulterii: Similes Iezabeli accusatrii false Naboth, ut perimeretur. Similes Semei maledico in Dauidem, 3. Reg. 21. 5. Alii in Vocativo: qui flagitia alio vocant nomine; ut acediam, otium, libidinem, fragilitatem, &c.

6. Alii

¶ Aliū demque declinauerunt nAbla-
tiō: vtraptoreſ, vſurafii. Similes Helio-
doro templi expilatori. 2. Macob. 3.

Eſt ablatiū nonnulli ſolus in rſu.

Atque ita Omnes declinauerunt, ſimil in-
nutiles ſacti ſerui.

Debitum finitū II. Attamen Oblatus eſt eirnus, qui deber-
bat 1000. talentorum: id eſt, ſex auri vafa.
Nam talentum, Budæo, eſt 600. Corona-
torum. Vnde duo miranda. 1. Bonitas
Regis, tantum concredi ei, qui ſoluendo
non fit: 2. Socordia prodiga ſerui in cu-
ratanti theſauri.

**Peccati in-
firium.** S. Hieronym. & Auguſtin. intelligunt
peccata mortalia: Ex quibus patratis re-
manet in anima nil preter maculam: vt
Diuo Thome p. 2. q. 86 art. 2. placet: Ut au-
tem Scoto in 4 diſſinſt. 14. etiam obligatio
ad ſupplicium. Secundum Psal. 11. 4. Decli-
nantes in obligationes adducet Dominus ope-
rantibus iniquitatem.

Eſt vero peccatum infiniti debiti; ob-
deperditam infiniti pretii gratiam. Id
quod luculentam constituit differen-
tiam inter debitum peccati in hominem,
& peccati in Deum. Exemplo ſit Dauid:
Quia metu in Vriam, Bethabeam, & re-
gnū peccafet; id minoris ducebat. Hoc
deplorabat; quod in Deum: *Tibi ſoli pecca-
ti: malum coram Te feci.*

**At omnes
peccau-
imus.** Omnes vero debitores ſumus. Quia
Rom. 3. Omnes peccauerunt, & egent gratia
Dei. Iac. 3. In multis offendimus omnes. Mat. 6.
Dimittit nobis debitum oſtra: Non debitum.
Quia 2. Paralip. vlt. Peccauis ſuper numerum
arenae maris.

**Ergo ſolici-
tissimus.** Et quifquam tantis obrutus debitis
adhuc in aurem ſterret utramque? Eques
Romanus etiam quaſi animam debeat:
moritur. Omnia eius ſub hasta vneunt.
Audit istud Oct. Augustus: iubet illius ſi-
bi culitram emi: cui iam ſecure po-
tuit indormire; forte & ſibi eam ſomnū
conciliaturā. Ita Macrob. Satur. l. 2. c. 4. Ma-

gis miranda peccatoris eſt ſecuritas.

III. Iuſſu eum venundari, &c. Ita moris
quondam. Liquet, 4. Reg. 4. vbi Vdua ſic
Elizæo. Ecce creditorvenit; vt collat filios meos
ad ſeruendum ſibi. Iuſſit, id eſt, permittit: vt
S. Hieronymus expon. 1. Nam permittit
Deus peccatorem vendi quaiſi man-
cipium dæmoni, cum concupiſibili &
irascibili affectu, omnibusque operibus.
Ex quo patet, peccatorem conſtitui per
vnum p. m. débitorem Dei quoad ani-
mam, potentias, corpus, & ſenſus omnes.
Hæc enim ſunt omnia quæ habet.

In ſcrip. etiam Vendi aliquem tantum-
dem eſt, ac deſeri, reiici, in reprobu ſen-
ſum dari. Ro 7. Ego carnalis, venundatus ſub
peccato. 1. Mach. 1. Reſerum à teſtamēto ſan-
cto: & venundati ſunt, vt facerent malum.
Iſa. 50. Ecce, in iniquitatibus veſtris vediti eſtis:
& in ſceleribus veſtris dimiſi naſtrem veſtram.

IV. Et vxorem eius & filios ſubhaſtari. Ec-
quid Iſti commerueret? Iſtud quod par-
ticiparint de ſeruipēccato. Ut fit luxu ve-
ſtium, vietus, &c. In Historia de viris illuſtri-
bus ff. Ciftiensium legitur: Mercatorem
Infirmum teſtaturum, accito tabellioni
dixiſſe: Sio ſcribe: Corpus meum in terra detur,
ex qua ſumptum fuit: Animavero dæmonibus.
Cohorrefcentes amici monent virum;
increpat, At iſi inſtat iterum, ac ter-
tiū: Anima mea dæmonibus detur: quia iniu-
ſtum multa corrati. Et vxori anima, quod me im-
puerit. Et filierum anima, quos ditare con-
tentis. Dicit: ſimul animam exhalauit.

P A R S VI.

Deſeruo nequam factio.

I. **O**mnia reddam tibi. Qui poteris? Quid
ais? Bene! Potes namque. 1. Quia di quibus
ea Domini eſt bonitas, vt omnia, vel frigi-
poſſim mo-
da haſtum, in ſatisfactionem admittat. dis.
2. Quia cum homini omnia ſint ſubdi-
ta, iſi ſe ſubiiciendo, reddendoque Deo,
omnia reddit. 3. Quia penitentia omnia,

LI 2 quæ

quæ operatur, bibat, siue dormiat, &c. omnia cedunt in satisfactionem.

4. Quia scit, si nostra ad Christi merita referantur, & haec nobis applicentur, omnia facile solvi posse. 5. Omnia reddam in Confessione, nil silentio reseruas: Sic ut & Deus in ea dimittit omnia. Ps. 50. Omnes iniquitates meas dele. Cor mundum crea in me Deus &c.

6. Reddam omnes animæ potentias, & corporis sensus, obsequio Dei mancipandos. Sicut victimantes, sola Diis corda, & capita offerebant singulariter: cætera in minimis erant. Sic Strabo de quibusdam Gentibus. At Iudei omnia offerebant. Vnde Ps. 83. Cor meum, & caro, exultauerunt in Deum viuum.

Promisit omnia seruus: reddidit nihil. Quia dimisit ea omnia Dominus. At conseruo nihil remisit seruus: Quia nequam erat.

Seruus cur. II. Serue nequam. Quianam? debitum, nequam. Primo. Quia suffocabat eum. Haec vero vis summa, & p.m. est. Et quanto maius, quam verbo Racha læfisse? Secundo. Quia sua autoritate nexum fecit. Quod magistratus est, non priuati.

Tertio. Quia cogebat in opem solvere, cui impossibile erat in præsens, quicq; bonæ voluntatis fuit. At agenti etiam dandum erat, non rapiendum. I. Ioann. Qui viderit fratrem necessitatē habere, & clause rit viscera sua ab eo, quonodo charitas est in eo?

Quarto peccauit ingrati animi vitio, non faciens alteri, sibi quod fieri voluit, & obtinuit factum. Vel intalis sui Domini gratiam, gratiam conseruo prestissem.

1. Bene versus ille:

Lex, & Natura, Caelum, Deus, omnia. Iura Damnant ingratum, tristantur eum fore natum.

2. Esto, nō conseruus, sed vel hostis fuisset. Naturam tamen habuit communē.

*Vel impro-
bis est beni-*

Vel huic ius suum reddidisset. 3. Iehu: Regum 9. canibus disceptam vi-
<sup>gne faci-
dum</sup> dens sanguinariam Iezabel, ait: Sepelite eam. Quia filia Regis est. At maior naturæ, quam Regis reverentia esse debet. Nam ius maius est. 4. Zachariæ cap. 14. pro-
misit Deus: Erunt lebetes in domo Domini quæ spolia coram altari: Id est, Animæ car-
nales in quib⁹, ut cacabis carnium, varia concupiscentiæ vitia ebullierunt, post Christum vertentur in vasā electionis. Heu, qualis, hic nequam seruus? lebes
fuit, & cacabus. Quam nidorosis ebulliit passionibus?

III. Omnino, misericordia qui indi-
get, isалиis misericordiæ præstet. Qui i-
pse peccat, & aliis ignoscat idem. 1. Quid
est, quod in reum obruendum lapidibus
iussit Dominus singulos urbis ciues
congregatos, iacere lapides? Philo super
Canticā respondet. Ut, si quis fore-
iusdem reus delicti, ingemisceret, & con-
doleret.

2. Cur in filiorum Leui potestate re-
fugij ciuitates esse Deus voluit? Respon-
det ibidem Philo: Ut sui memores Leui-
tæ ad commiserandum essent faciliores:
tanto, quod filii Leui & ipsi homicidae
fuissent Sicheitarum; & adorati vituli
idololatrarum. Cum igitur hic seruus in
eadem fuisset damnatione, misericor-
diā indeptus; oportebat & ipsum misereri
conserui sui.

P A R S . VII.

Benignes aciendum egentibus.

A T misertus est nihil. Id quod audien-
tes hodie quidam in eam frement,
cum ipsi eo sint iniquiores sæpe in con-
fratres Christianos, taceo debitores; pau-
peres inquam, ille creditor vtebatur iu-
re suo in monendo debito, & roganti di-
lationem, vim inferebat. Pauper, amore
Dei, (qui omni iure potior,) te orat elec-
mosy.

mosynam : & tamen, quamuis indigus, à te ferre repulsa. Scito, non pauperem; sed Deum te repulsa. Quanto Deus maior est illo serui Domino ; tanto tua in Deum, quam illius in Dominum, maior quoque iniuria est; & noxa.

Heu! quo inclemens recidimus? 1. Olim, Deut. 23. sic præceperat Dominus. Ingressus vineam proximi tui comedes vuas, quantum tibi placuerit: foras autem ne efferas tecum. Iam, non appellato hero quicquam pauper iniuratus? Nec tu rogarit quidem.

2. Joseph, Genes. 42. edixit fratribus. Non videbitis faciem meam, nisi fratrem vestrum minimum adduxeritis. Idem Deus: Non videbis faciem meam orans, nisi pauperem, minimum fratrem adduxeris.

3. Si homo homini vsquam lupus sit; hic seruus conseruo lupus fuit. Et frater diuines non esset lupus pauperi, adeo durus in ipsum? Quid? Lupus? Immo Satā. Cuius malitiā Domin⁹ apius exprimere nesciēs, dixit Matthæi 13. Inimicus homo fecit.

4. Ita Dñ. 8. Nabuchodonosor mitiores fore leones rebatur in Danielem, proiectū in lacū, quam æmulos eius homines: ideo horum causa lacum obsignauit. 5. Hos metuebat, qui orabat: Eripe me Domine ab homine malo. Psalm. 139.

DOMINICA XXIII. POST TRINITATEM.

Reddite, quæ sunt Cesaris, Cesarī: & quæ sunt Dei, Deo. Matthæi 22.

Pontifex Exod. 28 Iudæorum, in laminatione aurea ad frontem nomen Dei Iehoua scriptum gerebat: indicio, eum, tantum quantum, Deo esse consecratum. Homo, quasi Pontifex orbis Dei, non solum nomen, sed imaginem essentiae divinæ præfert in fronte animæ; argumē-

to, signatum ac debitum Deo esse totum oportere.

Nos

- I. Quod naturalis sit appetitus Veri in hominibus.
- II. Quantum ab lingua sit periculum?
- III. De interrogantium Dominum adulatio-
- IV. De oratione hypocriti tentatrice.
- V. De Denario oblato.
- VI. De Imagine Denarij.

P A R S . I.

Quod naturalis sit appetitus Veri
in hominibus.

I. Philosophia hæc perpes fuit: Intellige. Hominis re essentialis hominis proprietatis est proprius esse, eiusque operatione comprimit de- intelligere. lectari: Ut sua quodque animal. 1. Hinc Quinet.lib. 1. de orat. Instit. Sicut aues ad volandum, equi ad cursum, ad securiam seragi- gnuntur, ita nobis propria est mentis agitatio, atque solertia, unde origo animi cœlestis creditur. 2. Et Commentator Auerrois in 2. de Anim. Scientia est prima animæ perfectio. 3. Augustin. in Enchir. Fecit Deus rationalem creaturam, ut summum bonum intelligeret. 4. Arist. 3. Metap. Omnes homines natura scire desiderant:

Cæterum, 1. Sicut bonum est obiectum voluntatis, ita Verum intelligentie. At istor. 1. Metaphy. Quia, ait Lactat. lib. 3. Instit. Christ. Naturam hominis Deus Veri adipiscendi cupi- dissimam fecit. eam dicat insatiabilem caro. Cic. vi lib. 1. offic. Ratio, quia omnis pot- entia obiecti sui fruitionem naturaliter sequitur, ut perfectionem suam: Arist. 2: de anim. & 10. Ethicor. Perfectio autem rationis, cognitionis est veritatis.

II. Ideo orat. 1. Psalm. 24. Dirige me in Hoc ore
veritatetua. 42. Emitte lucem tuam, & verita. à Deo.
tem tuā. 2. Deplorat idem improbos Ps. 5.
Non est in ore eorum veritas: cor eorū vanū est:
sepulcrum patēs est guttur eorum. 3. Ideo soli-

L I . 3. cite

At Verum:
deamat.